

at der ved en Bevilling paa Finansloven er ydet et ikke uopæsentligt Bidrag til at lette Byrden for de Uformuende, og at vi ved at vedtage Lovforslaget ville søie et Løb til, som vil blive en overordentlig Lettelse for mange Familier, der nu i høi Grad besværes og nedtrykkes af de omhandlede ullykkelige Stabninger.

Tilsen: Jeg beklager meget, at jeg, da jeg tog Ordet i denne Sag, ikke forud havde set mig i Stand til at erhverve de statistiske Oplysninger, som hørte med til at bedømme, i hvilket Forhold Antallet af de Aandsfugte, som paa de af den ærede Minister nys nævnte Maade blive hjulpede, staar til det hele Antal af uheldredelige Aandsfugte i Landet. Sagen er nemlig, at det vistnok findes oplyst i en Betænkning, hvortil der er henviist i Motiverne til Lovforslaget, og denne Betænkning har ganske vist været omdelt for to Aar siden til Rigsdagen; men jeg har ikke været saa heldig at kunne gjenne paa Alt, hvad der er kommet mig i Hænde i den Tid, jeg har været her i Thinget; jeg har forjævet søgt den i Bureauet og ligeledes forjævet gjenmemledt Ministerialtidenden, for at finde den der. Jeg vil derfor, da jeg ser, at der høitærede Minister har denne Betænkning i sin Haand, bede ham, om det maatte blive oplyst, hvor stort Antallet af uheldredelige Aandsfugte er her i Landet, og hvor stor en Del af dem, der blive hjulpede ved at hensesættes i Asyl, thi først naar det er oplyst, kan man ret bedømme, hvad der ligger i disse Ytringer fra den høitærede Ministers Side, at mange af disse Børn ere forsørgede. Jeg har den Tro, at der er overordentlig megen Trang rundt omkring i Landet til at faae disse aandsfugte Børn forsørgede, og at det ikke vil være saa let, som den høitærede Minister mener, at tilveiebringe Halvdelen af den Udgift, som et saadant Børns eller Menneskes Forsørgelse i et Asyl vil kræve ad frivillig Bei. Derfor tror jeg fremdeles, at man med Rette maa blive staaende ved, at der kun er 25 aandsfugte Børn eller unge Mennesker, eller hvad man nu skal kalde dem, som ved Vedtagelsen af dette Lovforslag blive hjulpede. Det har naturligvis ingenlunde overrasket mig, at den høitærede Minister finder, at det er en altfor vidtfoevende Plan, naar jeg udkastede den Tante, at man skulde hjælpe alle de aandsfugte Børn — det er en Tante, som jeg ikke har ventet, at den høitærede Minister vilde acceptere —; men jeg tror vedblivende, at det er en Samfundsopgave, som bør løses, og som Staten har Raad til at løse. Det forekommer mig, at, dersom man altid sætter sig et meget lavt Maal, som det man vil naae hen til, naaer man ikke noget høiere, hvortil man, naar man strax siver efter noget Større, dog muligt kan nærme sig det. Det, her tilstræbes, forekommer mig rigtignok at være grumme lidt,

og det kan maasse hos mange Folk fremkalde den Mening, at nu ere vi færdige med den Sag, nu have vi gjort en stor og god Gjerning for de Aandsfugte her i Landet, men det er dette sidste, som jeg ikke kan erkjende, der skeer ved dette Lovforslag.

Blong: Jeg skal ganske vist ikke lægge nogen særlig stor Vægt paa det formelle Spørgsmaal, om det rettest bør henlægges under Kirke- og Undervisningsministeriet eller under Justitsministeriet at søge for de uheldredelige Aandsfugte. Det forekommer mig, at den Omstændighed, at nogle enkelte af de Uheldredelige kunne modtage Undervisning, ligesaa lidt taler for at henlægge disse Anstalter under Undervisningsministeriet, som det taler for at henlægge Forbedringshuset derunder, at der jo ogsaa meddeles Undervisning der. Det Naturlige forekommer mig at være, at man forbinder disse Anstalter med Anstalten for uheldredelige Sindssyge, og hvorvel et meget æret tredie Medlem (S. Pederfen) har betvivlet, at det var Meningen at oprette den nye Anstalt i Kjøbenhavn, kan jeg dog ikke nære den allerfjerneste Tvivl om, at dette er Meningen, ligesaa lidt som jeg kan begribe, hvor den personlige Garanti, som Oprettens (Kellers) Person byder, skulde blive af, hvis den nye Anstalt lægges over til Søbjerg eller Langeland eller et andet saadant Sted, og hvorledes han da skulde kunne føre det daglige Tilsyn, som naturligvis behøves med Anstalten, thi pr. Telegraf kan det virkelig ikke ske. Altsaa finder jeg, at det, dersom der skulde oprettes en ny Anstalt, dog vilde være hensigtsmæssigere at oprette den i Sylland end at lægge alle disse Anstalter ved Kjøbenhavn. Det har vel ikke saameget at sige i vor Tid som i vore Forfædres, da Kommunikationsmidlerne ere lettere, men for de Forældre i Vestjylland og Bendsyssel, der skulle have Børn i en saadan Anstalt, er det dog ingen Spøg, om den ligger i Kjøbenhavn, Aarhus eller Viborg. Det ærede 7de Medlem mente, at der ikke præjudiceredes Noget ved Forslaget; naa nei, for saa vidt ikke, men Staten binder dog for bestandig en Kapital af 55,000 Kr., og forpligter sig til et aarligt Tilskud af 15,000 Kr. Det vilde dog ganske vist være det Moment, der tom i Betragtning, dersom der blev Tale om at oprette en anden Anstalt, efter at denne Lov var vedtaget. Det forekommer ogsaa mig, at det for at præjudicere mindre, havde været naturligere, om den høitærede Minister havde søgt en Bevilling paa Finansloven som et tilbøieligt Laan i en saadan Anstalt, end at beslutte den ved en særlig Lov. En Foranklæmning faar altid en noget mere bindende Karakter, naar den slaas fast ved særlig Lov, end naar den vedtages paa Finansloven.

Spvad Prisforskjellen angaar, har jeg ingen